

SENNEF de KONING van EENENNAAM

Advocaten

Versterking positie slachtoffer in het strafproces

De positie van slachtoffers in het strafproces is sterk verbeterd. Ook zijn de mogelijkheden toegenomen om als 'benadeelde partij' de 'rechtstreekse schade' (die is toegebracht door het strafbare feit) in het strafproces vergoed te krijgen. Op de rechten van het slachtoffer en de benadeelde partij kunnen ook de nabestaanden aanspraak maken.

Slachtoffer (of nabestaande)

Indien u slachtoffer bent van een strafbaar feit of nabestaande van een slachtoffer van een strafbaar feit, worden (volgens het Wetboek van Strafvordering) rechten aan u toegekend. Voorafgaand aan de zitting hebt u rechten met betrekking tot het kennismaken van processtukken en het verkrijgen van informatie over de voortgang van de strafzaak. Op de terechtzitting kan, indien sprake is van een strafbaar feit waarop acht jaar gevangenisstraf (of meer) is gesteld, onder bepaalde voorwaarden aan u het spreekrecht worden toegekend.

U wordt als 'slachtoffer' aangemerkt indien u als rechtstreeks gevolg van een strafbaar feit vermogensschade of ander nadeel hebt ondervonden. Indien het slachtoffer is overleden kunt u als 'nabestaande' worden aangemerkt indien u de echtgenoot, geregistreerde partner of andere levensgezel van het slachtoffer bent, dan wel een bloedverwant in de rechte lijn of in de zijlijn tot de vierde graad (ouders, kinderen, grootouders, kleinkinderen, tantes, ooms, neven en nichten).

Rechten in het vooronderzoek (voorafgaand aan de zitting)

In het vooronderzoek kunt u verzoeken op de hoogte te worden gehouden van de voortgang van de strafzaak en ingelicht te worden over de mogelijkheden om aanspraak te maken op een schadevergoeding (zie hieronder over de benadeelde partij). Met name de volgende rechten zijn van belang:

- op uw verzoek kan de officier van justitie toestemming verlenen tot kennismaking (en een afschrift) van de processtukken die voor u van belang zijn;
- op uw verzoek kan de officier documenten, die u relevant acht voor de beoordeling van de zaak tegen de verdachte (of de vordering op verdachte), aan het dossier van verdachte toevoegen;
- de officier van justitie kan kennismaking of het voegen van processtukken in bepaalde gevallen weigeren, bijvoorbeeld indien hij dit onverenigbaar acht met een zwaarwegend opsporingsbelang.

Rechten tijdens de zitting (uitoefening van het spreekrecht)

Voor de uitoefening van het spreekrecht is vereist dat sprake is van een misdrijf waarop ten minste acht jaar gevangenisstraf is gesteld of een strafbaar feit dat expliciet in de wet (namelijk in artikel 51e lid 1 Sv) is genoemd.

Uitgangspunt is dat u, indien u als slachtoffer gebruik maakt van het spreekrecht, ter zitting een verklaring kan afleggen over de gevolgen die het strafbare feit bij u teweeg heeft gebracht. Indien u nabestaande bent, dan kunt u een verklaring afleggen over de gevolgen die het overlijden van het slachtoffer bij u teweeg heeft gebracht. Er kunnen maximaal drie nabestaanden op de terechtzitting een verklaring afleggen. Het slachtoffer of de nabestaande die de leeftijd van twaalf jaar nog niet heeft bereikt kan een verklaring afleggen indien hij 'in staat kan worden geacht tot een redelijke waardering van zijn belangen ter zake'. Is dit niet het geval, dan kan een wettelijk vertegenwoordiger namens de minderjarige een verklaring afleggen.

Met de inwerkingtreding van het wetsvoorstel 'aanvulling spreekrecht van slachtoffers en nabestaanden in het strafproces' (34.082) wordt het spreekrecht nog verder uit gebreid, opdat het slachtoffer zich ook kan uitlaten over het delict en de gewenste straf(maat). Het spreekrecht kan door u (uw raadsman of andere gevolmachtigde) op zitting mondeling worden uitgeoefend. Een andere mogelijkheid is het indienen van een schriftelijke verklaring bij de rechtbank. Tijdens de zitting zal de rechtbank uw schriftelijke verklaring voordragen.

Benadeelde partij (of directe nabestaande)

Ook de positie van de benadeelde partij en de directe nabestaande is verbeterd.

Benadeelde partij

U kunt zich voegen als 'benadeelde partij' indien u slachtoffer bent van een strafbaar feit en daardoor 'rechtstreekse schade' hebt geleden. Er is sprake van 'rechtstreekse schade' indien u getroffen bent in het belang dat wordt beschermd door de overtreden strafbepaling waarvoor de verdachte wordt vervolgd.

Directe nabestaanden

Indien het slachtoffer is overleden, dan kunt u zich als voegen in het strafproces indien u kan worden aangemerkt als directe nabestaande van het slachtoffer. Als 'directe nabestaanden' van het slachtoffer worden aangemerkt:

- de erfgenamen van het slachtoffer, betreffende een vordering die zij onder algemene titel hebben verkregen;
- personen die krachtens het burgerlijk recht aanspraak maken op een vordering ter zake het verlies van levensonderhoud;
- personen die aanspraak maken op een vordering ter zake de kosten van de lijkbezorging.

Meer mogelijkheden voor de benadeelde partij

De wetgever heeft zich er enkele jaren geleden (2007) al expliciet over uitgesproken dat de strafrechter 'zoveel als mogelijk' inhoudelijk over de vordering van de benadeelde partij dient te beslissen. Tegen deze achtergrond is (destijds) voorgesteld om het criterium dat de vordering 'eenvoudig van aard' diende te zijn, te vervangen door het criterium dat de vordering geen 'onevenredige belasting' van het strafgeding diende op te leveren.

Concreet betekent deze opdracht van de wetgever aan de strafrechter dat 'het enkele feit dat' één van de volgende omstandigheden zich voordoet, geen reden (meer) mag zijn om een vordering niet-ontvankelijk te verklaren, te weten:

- dat een vordering wordt betwist;
- dat een vordering niet onmiddellijk met voldoende bewijsmiddelen wordt onderbouwd;
- dat er bijvoorbeeld een enkele getuige of deskundige moet worden gehoord;
- dat het gevorderde bedrag hoger is dan gemiddeld.

Met name het laatste punt betekent dat er voor de benadeelde partij, die door de geleden schade met een omvangrijke vordering is komen te zitten, mogelijkheden zijn om deze schadeposten in een (goedkopere) strafrechtelijke procedure vergoed te zien. Met het indienen van een degelijke en onderbouwde vordering, die bovendien tijdig aan alle betrokken procespartijen is toegezonden, kan worden voorkomen dat inhoudelijke behandeling van deze vordering ter zitting een 'onevenredige belasting' van het strafproces zou opleveren.

Voor meer informatie kunt u contact opnemen met:

SENNEF de KONING van EENENNAAM Advocaten

Adelheidstraat 76

Doklaan 22

2595 EE Den Haag

3081 AD Rotterdam

Telefoon: 070 3151010

Telefoon: 070 3151010

Fax: 070 3151015

Fax: 070 3151015

www.ske-advocaten.nl